

Samhaldsfesti ella ikki

Oddagrein

Spell, at vit ikki hava fingið eitt veruligt orðaskifti um, hvussu vit fáa ta bestu eftirlónarskipanina, umframt fólkapensjónina. Sum nú er, verður lagt eftir hvørjum øðrum, og neyvnan fer nakað konstruktivist at spyrjast burtur úr tí. Men sjálvandi, kjak er áhugavert.

Grundleggjandi hava Tjóðveldisflokkurin og Javnaðarflokkurin verið samdir um, at vit skuldu hava eina samhaldsfasta eftirlón. Hesir flokkar samtyktu lógina um samhaldsfasta arbeiðsmarknaðar-eftirlónargrunnin, Samhaldsfasta, saman við Sjálfstýrissflokkinum. Grunnurin skuldi vaksa seg so stóran, at útgjaldið í honum gjordist nógv størri enn tann fólkapensjónin. Men Samhaldsfasti fekk ikki ta viðferð, sum lógin legði upp til. Inngjaldið varð ikki hækkað og arbeiðsgevarparturin kom ikki uppi. Av somu orsøkum var útgjaldið heldur ikki sett í verk, tá tað skuldi.

Samhaldsfasti varð stovnaður, tí flokkar á-sannaðu, at fólkapensjónin var ov lítil, og at samfelagið fór ikki at hava orku til hana við alsamt fleiri pensjónistum. Endamálið við Samhaldsfasta var og er, at øll arbeiðandi gjalda ávisan prosentpart í grunnin, men øll fáa sama útgjald. V.ø.o. byggir hann á solidariska, samhaldsfasta, prinsipið. Fólkaflokkurin hevur sjálvandi verið ímóti Samhaldsfasta, tí hann byggir á solidaritet - grundsjónarmiðið hjá arbeiðararørsluni. Fyri nokrum árum síðani kom Fólkaflokkurin tí við einum mótuppskotið um Fólkatrekking. Tankin byggir á tankan, at tryggingin er persónlig. Hevur tú gildið nógv inn, fært tú nógv út. V.ø.o. einki samhaldsfesti.

Tá landsstýrisskipinn á almannamálum svaraði einum fyrispurningi á tingi í vár, varð sagt, at eftirlónarættan landsstýrisins bygd á eina tvungna persónliga trygging. Og lógvabrestur hoyrdist frá ávisum floksformann á høgaveingi. Seinri komu so sjóforklárangar frá Tjóðveldisflokkinum um, at Fólkapensjónin skuldi vera samhaldsfasti tætturin, og afturat tí skuldi koma ein tvungin, persónlig arbeiðsmarknaðareftirlón.

Hetta er ikki í samsvar við tað samhaldsfasta prinsipið, sum lá til grund fyri Samhaldsfasta. At koyra stovnsfæði í honum í ein fólkapensjónargrunn, og skipa eina nýggja tvungna eftirlónargrunnin er at fara yvir um ána eftir vatni. Um vit hækkaðu inngjaldið munandi og fingi arbeiðsgevarar uppi, so gjordist Samhaldsfasti so sterkur og rindaði so mikið nógv, at vit sluppu undan teimum nógvu persónligu eftirlónartryggingunum, sum fólk og fakfeløg tekna seg fyri ídag. Rætt hevur ein tjóðveldistingmaður í, at hetta skapar ójávna, men ójavnin verður ikki minni við tí tvungnu, persónligu eftirlónini, sum landsstýrisskipinn á almannamálum ætlar at leggja uppskot fram um í næstum. Ætlanin er bara eitt dømi um, hvussu nógv vald Fólkaflokkurin hevur á Tjóðveldisflokkinum.

Sosialurin

Viðmerking:

Eftirlýsing: Ein farri av sømiligheit

Tað er gott, at vit eru politiskt ósámd. Hetta er grundarlagið fyri fólkareðinum. Tað er eisini í finasta lagi, at funnist verður harðliga at fullveldisættan samgongunnar — tað skuldi verið lóg- ið annað. Í einum sjálvstøðugum Føroyum, fara vit sjálsagt framvegis at vera politiskt ósámd um, hvussu samfelagið skal skipast. Onki ger tað heldur, at persónlig fílop verða brúkt, tá tey politisku argumentini eru uppi. Sovordið mugu vit politikarar tola, hóast tað ikki skapar nakað skilagott. Meira betonkiligt er tað, tá ósánnindir verða brúkt í jagstranini eftir flokspolitiskum ella persónligum vinningi. At leggja flokkar og persónar undir ymiskt, sum onki hald hevur í veruleikanum, forkar mörkin fyri sømiligum samskipti og fólkareðisligum atburði.

Samhaldsfest pensjónsskipan

Tey feskastu dømini eru, at oddagreinir í Sosialinum ferð eftir ferð leggja Tjóð-

veldisflokkinn undir at sleppa samhaldsfestinum í pensjónsmálinum. Hetta hevur onki hald í veruleikanum.

Tjóðveldisflokkurin hevur langt síðani alment boðað frá, at vit skulu hava grundlógartreygjað øllum froyingum eina virðiliga fólkapensjón - og fólkapensjónin verður hækkað munandi frá 1. januar 2000.

Hartil skulu vit áleggja portunum á arbeiðsmarknaðinum at gera pensjónsskipanir fyri allar løntakarar — eins og nógv fakfeløg longu hava í dag. Tey, sum hava eina góða pensjónsskipan á arbeiðsmarknaðinum, skulu so ikki hava útgjaldið eins nógv í fólkapensjón, sum tann, ið hevur eina minni pensjón á arbeiðsmarknaðinum — ella onga.

Flakavinnur og landsstýrismenn

So alt eftir, hvussu nógv tú hevur í pensjón frá arbeiðsmarknaðinum, fært tú útgjaldið í fólkapensjón. Hetta

er nógv meiri samhaldsfest enn núverandi skipan, har flakavinnan fær tað sama í fólkapensjón sum landsstýrismaðurin. Hon skal sjálsagt hava meira í fólkapensjón, tí hon hevur ikki landsstýrismannapensjón. Samhaldsfesti merkir, at vit lata eftir evni og njóta eftir tøvi. Tí er tað beinleiðis skeivt, at leggja tjóðveldisflokkinn undir at sleppa samhaldsfestinum. Og á einum tíðindablaði hevði tað jú borið til at viðgjørt hetta professionelt og etiskt — tildømis við at spyrja tjóðveldisflokkinn, hvat hann meinir. Ella við at lesa, hvat umboð floksins hava sagt alment, eisini í Sosialinum.

Ikki sett nakran útum

Í fimmaranum í Útvarpi Føroya mikudagin, varð aftur farið út um tað sømiliga markið. Formaður javnaðarfloksins legði aftur samgonguna undir at vilja kuta og kvetta — uttan at møguleiki var hjá samgonguni at svára aftur. Hann fordi samstundis fram, at tjóðveldis-

flokkurin skuldi hava sett javnaðarflokkinn uttanfyri samgonguna í samráðingunum eftir valið. Hetta er beinleiðis ósatt, eins og javnaðarflokkurin væl veit. Tjóðveldisflokkurin mælti til eina breiða samgongu, bæði undan og eftir valið. Um ætlanin framhaldandi er við ósánnindum at leggja fólk og flokkar undir líkt og ólíkt, so vildi eg mælt til at givist við tí. Um tað ikki ber til, so vildi eg mælt til, at hetta verður gjørt undir slíkum viðurskiptum, at mót-parturin fær høvi at rætta skeivleikarnar. Tá hevði í hvussu er ein farri av sømiligheit verið at hóma.

Hogni Hoydal

Løgreglumenn í 25 ár

Tann 1. november 1999 høvdu politistarnir Jón Carlson, Levi Danielsen og Poul M. Poulsen starvast í politinum í 25 ár.

Jón Carlson er vaktleiðari á politistjóðini í Havn. Levi Danielsen starvast á politi-

stjóðini í Runavík, Poul M. Poulsen á politistjóðini á Tvøroyri.

Dagurin varð hildin við stuttari samkomu á skrivstovu fútsan.

Broytt leiðsla í Miðvági

Sýslumaðurin í Vágum komandi háltvannað árið verður Reðin Leonsen. Broytingin kemur av, at setti sýslumaðurin, Regin Jespersen, hetta tíðarskeiðið

burtur av tekur sær av ymsum tilbúgvingsarbeiði.

Meðan Reðin Leonsen virkar sum sýslumaður, røkir John Kruse, politistur, uppgávurnar sum varaleiðari hjá politinum í Miðvági

Lydia Hansen (Lydia á Marknagarði)

f. 25.8.1953 – d. 15.9.1999

Tá ið boðini komu um at Lydia var deyð bráðliga, var tað eins og ein ikki fekk tað at bera til, hon var jú altíð frísk og ferð ug, livsmegin strálaði út av henni, so tað kom sum ein hvøkkur, tá ið boðini komu. Tað var líkasum veruleikafjart, at hon var farin.

Her í bygdin, i har hon livdi ævi sína, var hon sera nógv avhildin. Hennara yrki var mest at standa í handli, og var hon sera væl egnað til tað, við sínum ljósa lyndi og brosandir atferð, har man bleiv smittaður av hennara góða hyri, sum hevði stórt árin á kundar, ið blivu tæntir av henni. Sum ekspeditrissa dróg hon nógvur kundar til

handlarnar, hon tenti í. Eg kom at kenna Lydia, meðan hon var ung genta. Tá stoð hon í handli tætt hjá okkum, har man kom tíðum inn at keypa eitt og annað og fekk ofta eitt hugnaprát við Lydia.

Lydia var uppkallað eftir mostur síni, ið varð fyrri tí ræðuligu vanlagnu at brenna seg so illa, at hon doyði. Tað var ein sorgarleiður, ið fór sum ein kaldur gjóstur í gjøgnum bygdina.

Lydia var elst av sjeystystjum, og bamaheim hennara var á Marknagarði á Glyvrum. Pápi hennara var sjómaður so leingi hann var førur til tess, og mamman helt hús og heim eftir tí góða

gamla hátti, at børnini skuldu fáa bestu umsorgan og allan tann trygg-leika, ið ein mamma kann geva børnum sínum.

Lydia hevði eisini álitisstovr, millum annað hevði hon reiðinskapin hjá NSÍ og fimleikarfelagnum Stökk, umframt bókhaldið hjá arbeiðsmannafelagnum Hæddini, eftir at hava arbeitt í Keypsamtøkuni fyrrapart av degnum.

So tað má sigast, at hon var arbeiddsom og evnarik, tí hon helt har-umframt einum fyrirmyndarligum heimi uppi.

Tað sár, ið sviður í hjørtum tykkara, kunnu vit bert hugsa okkum til. Tað er størst missur í einum heimi, tá ið kona

og mamma verður rykt burtur og enttá so snøgg-liga, at eingin vernast, fyrr enn tað er hent.

Eg vóni, at tit øll, bæði tú Jonhard og dóturarnar og tit øll har inni á Marknagarði mega finna troyst og linna í sorg tykkara frá Honum, ið kann troysta og styrkja har, ið sorgin er komin á gátt.

Ein vinur